

SEYSMİK VƏ QUYU MƏLUMATLARI ƏSASINDA BULLA-DƏNİZ YATAĞININ QIRMƏKİALTI LAY DƏSTƏSİNƏ GÖRƏ GEOLOJİ QURULUŞUNUN DƏQİQLƏŞDİRİLMƏSİ, AXTARIŞ-KƏŞFİYYAT İŞLƏRİNİN İSTİQAMƏTLƏRİ

T.X.Niyazov¹, Ə.İ.Xuduzadə², H.İ.Şəkərov¹, R.N.Süleymanova¹, N.Ə.Həsənova¹
Azərbaycan, SOCAR, “Neftqazəlmətdəqiqatlayihə” İnstitutu¹, “Azneft” İB²

Bulla-dəniz yatağının kəsilişində daha dərinə yatan horizontlarda, o cümlədən, neft-qazlılıq baxımından perspektivliyi yüksək qiymətləndirilən Qırməkialtı lay dəstəsində (QA) karbohidrogen yığımlarının axtarışı ilə əlaqədar müəyyən geoloji məsələlərin aydınlaşdırılması məqsədilə tərəfimizdən bu sahədə mövcud olan seysmik məlumatlar yeni yanaşma ilə interpretasiya edilmiş və nəticədə qeyd olunan lay dəstəsinin səthinin quruluşunu əks etdirən struktur xəritə tərtib edilmişdir.

Bulla-dəniz strukturu QA lay dəstəsinin tavanına görə tərtib edilmiş xəritədə şimal-qərb - cənub-şərq istiqamətində uzanan mürəkkəb asimmetrik quruluşa malikdir.

Strukturun şimal-qərb periklinalı və şimal-şərq qanadı dar sinklinal vasitəsilə Xərə-Zirə qalxımının cənub-qərb qanadından ayrılır, cənub-qərb qanadı isə geniş Kiçikdağ sinklinalına keçir. Bulla-dəniz strukturu uzununa və eninə tektonik pozulmalarla bir neçə tektonik bloklara parçalanmışdır. Uzanma istiqaməti boyunca iki uzununa tektonik qırılma qeyd edilir. Cənub-qərbdə qırılmanın amplitudu 1000 m-dən artıq olub digər istiqamətə doğru amplitudanın azalması izlənilir. Tağa yaxın hissədən keçən uzununa qırılma şimal-şərq istiqamətdə sönür.

Şimal-şərq qanad eninə qırılmalarla 6 tektonik bloka parçalanmışdır. Onların amplitudaları 30 m-dən 150-250 m-ə qədərdir və ümumiyyətlə, kəsiliş üzrə aşağıdan yuxarıya doğru azalır. Cənub-qərb qanadda isə iki eninə qırılma qeyd edilir ki, bunlarla da qanad 3 bloka bölünmüşdür.

Qırısqın tağ hissəsi bir-birindən dayaz yəhər vasitəsilə ayrılan qapalı izohipslərlə səciyyələnən 4 lokal qalxımlarla mürəkkəbləşmişdir.

Bulla-dəniz sahəsinin cənub-şərq hissəsində (şerti olaraq Şərqi Bulla-dəniz adlandırılır) 7000 və 6950 m qapalı izopipslə səciyyələnən 100 və 50 m amplitudlu 2 kiçik ölçülü (4.75 x 2.25 km və 1.5 x 1 km) lokal qalxım ensiz yəhər vasitəsilə bir-birindən ayrılır.

Bir qədər şimal-qərbdə (90, 92 sayılı quyuların yerləşdiyi rayonlarda) yerləşən digər iki lokal quruluşlu qalxımlar biri-birindən kiçik yəhərlərlə ayrılır, amplitudları uyğun olaraq, 50 və 100 m, ölçüləri isə 2.25 x 1 və 4.5 x 2 km-ə çatır. Eninə qırılmalarla mürəkkəbləşən bu qalxımlar 6250 m qapalı izohips daxilində yerləşirlər. Hər iki lokal qalxım cənub-qərbdən uzununa qırılma ilə məhdudlaşır, cənub-şərq - şimal-qərb istiqamətində müxtəlif ölçülü digər lokal qalxımlarla izlənilir.

Beləliklə, əldə olunan son illərin seysmik və quyu məlumatları əsasında Bulla-dəniz sahəsinin QA lay dəstəsinin səthi üzrə struktur quruluşu dəqiqləşdirilmiş və ətraflı təhlil edilmişdir. Bu məlumatlar gələcək axtarış-kəşfiyyat işlərinin istiqamətləndirilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb edir.